

Glasovi iz Našega Gibanja

Delavcem v Ohiu na znanje

Cleveland, O. — V torek 10. maja bodo v Ohiu primarne volitve. Socialisti in drugi zavedni delavci nimajo v njih NIČESAR iskat. Držite se PROČ od volišč, kajti pri tekmi med koristovci starih strank, ki se na primarnih volitvah tepejo za nominacije, nimamo delavci prav nobenih interesov. Pомнite: V torek 10. maja MI NE glasujemo! Naš volilni dan bo v NOVEMBRU. — Frank Barbic.

Konferanca JSZ v vzhodnem Ohiu

Konferenci soc. klubov in društev Prosvetne matice JSZ, dne 17. aprila v Blaine, O., je predsedoval John Rebol. Zapisnik je vodil Nace Žlemburger. Navzočih je bilo okrog 30 zastopnikov in gostov.

Poročila delegatov klubov in društva so bila z ozirom na naše gibanje v splošnem zadovoljiva vzle neznošni krizi. Odbor konference je spodbujal članstvo, da naj predvsem pojača socialistične klube. Kdor ne more plačevati članarine v gotovini, dobi izjemne znamke.

Mišljenje zborovalcev je, da naj ostane "Proletarec" kakor je sedaj.

Za delegata konference na bodočem zboru je bil izvoljen s. John Rebol.

Konferenca je s posebno rezolucijo pozvala Belmont County ligo, ki je imela zborovanje isti dan popoldne, da se nam pridruži in da skupno delujejo v volilni kampanji s svojim kandidatom. Dalje je bila sprejeta rezolucija na governerja s pozivom, da odpokliče vojaštvo iz stavkovnega okrožja. Dalje, da naj vpliva na operatorje, da pristanejo v pogajanju in v sporazum z organiziranim premogarji, kateri se bore le za svoje človeške pravice.

Konferenca je nakazala \$5 v Proletarčev tiskovni fond in \$3 za kritje delegatskih stroškov strankine konvencije. Izvolila je tudi stavkovni pomožni odbor.

Doprave o sprednu bodoče zborna so bile obširne. Večinko se je povdralo, kako važna je danes naša agitacija med mladino, in tudi težavnina, ker se mladi svet za delavsko gibanje v splošnem ne interesira. Razen par sprememb, so bili prejšnji konferenčni odbori ponovno izvoljeni.

Prihodnja konferenca bo enkrat koncem avgusta na Powhatan Pointu.

Popoldne, po končanem zborovanju, smo imeli zabavo, na kateri je nastopil tudi pevski zbor kluba št. 11 iz Bridgeporta. Za izborni petek je bil turno aklamiran. Zbor in njegov pevogradec Frank Matko so bili deležni mnogih čestitk. Graditev pevskega zabora stane mnogo truda in denarja, pa tudi veliko ovir se mu stavi na pot. Dobra volja pa premaga kakšnekoli težkoče.

Ker so premogarji na stavki, nismo pričakovali tako obilnega poseta. Hvala vsem, ki so na kakršenkoli način sodelovali, in klubu št. 189, pod čigar okriljem se je vrnila konferanca. Sodruži na Blainu ter v drugih naselbinah, naprej!

Joseph Snoy.

Anna P. Krasna pri nas

Forest City, Pa. — Dasi jo pred nastopom v naši naselbini ni poznal osebno nihče razen mene, nam vseeno ni bila tujka, kajti poznamo jo iz njenih spisov v Proletarcu, Koledarju in Mladinskem listu.

Federacija SNPJ. v okrožju trdega premoga jo je povabila sem, da nam predava. Nastopila je 23. aprila v Luzernu, kjer so ob tej priliki vpriporobili tudi igro "Grobovi bodo spre-govorili", naslednji dan pa v Forest Cityju. Razen predava-nja je bila na sporednu igra "Med brati" in nastop pevcev "Naprej" v kvartetu ter due-tu in tamburašic "Zvona".

V obeh krajih sta imeli priredbi obilen poset. Naši ljudje ne pridejo radi, kadar se jih vabi poslušati govorove, a tokrat je bila izjema. Videl sem rojake iz vseh naselbin trdega premoga. Sodružica Krasna je govorila o SNPJ in njenih fede-racijah. Njena izvajanja so bila z zadovoljstvom in odobravanjem sprejeta. Čudili smo se jti tudi, kako se je mogla v kratkih letih svojega bivanja v tej deželi privaditi angleščine toliko, da zdaj obvlada ta jezik tako dobro tudi v govorinskih nastopih.

Klub št. 10 je ob priliki njenega poseta v te naselbine priredil sestanek in domačo zabavo, na katero smo povabili od-bornike federacije ter naše sim-patičarje. Razpoloženje je bilo izborne. Na tem sestanku je sodružica Krasna govorila o našem gibanju s posebnim ozirom na ženstvo. Udeleženci so jo poslušali z največjo pozornostjo. — A. Z.

DELAVCI, KI PADAJO V BOJU ZA SVOJE PRAVICE

Stavka premogarjev v Ohiu se je prošle tedne razvila kakor ni nihče pričakoval. Včinoma je stodototna. Proti premogarjem je bila poslana milica in celo vojne aeroplane so pripravili za napad na rudarje. Blizu Cadiza, O., je bil nedavno ubit premogar na pisetiranju. Unsijsko delavstvo mu je priredilo velik manifestacijski pogreb. Del povorce vidite na tej sliki.

skarni za koncertno prireditve, katero je oglašal v dopisih, so jih dali "drugim narodom". In nato zaključuje: Domačim ko-sti, drugim meso.

Njegova primera v tem slučaju ni prav nič na mestu. Mi delavci smo za "svoji k svojim". Le da to še premalo upoštevamo. To se pravi, morali bomo bolj paziti, da ne bomo podpirali nikogar, ki je nasproten delavskemu gibanju in služabnik naših izkorisčeval-

cev. — A. Z.

Problem združenja delavskih sil

Detroit, Mich. — Ker se zadnje čase v Prosveti in drugih listih toliko piše o združenju delavskih sil, sta si kluba št. 114 in 115 JSZ vzela za naložo, da javno pozoveta vse delavskie struje v enotno akcijo na podlagi zdravega razuma.

Socialistična stranka Združevanj naj si smatra za svojo dolžnost snimiti skupaj vse

marksistične struje za skupno akcijo. Izvolijo naj najpreuarnejše voditelje za skupno konferenco, katera naj bi izdelela načrt za skupno platformo ameriškega delavstva.

Za klub št. 114, Peter Kisovic,

tajnik. Za klub št. 115, Math Urbas, tajnik.

socialistična stranka kljub svojim nedostatom za ameriške razmere najzdravejšo podlagovo. Zato naj eksekutiva soc. stranke smatra po bodoči strankini konvenciji za svojo nalogovo plivati na Komunistično stranko, na Proletarian ter Socialist Labor Party in druge napredne delavskie struje za uglaševanje potov, ki bi vodila v temešnje medsebojno sodelovanje.

Brez kompromisov bo to sicer težko, a tudi če se te struje v političnih bojih sporazumejo, lahko ostanejo principi socialistične-delavskie ter komunistične internacionale nedotaknjeni.

Socialistična stranka je danes razmeroma močna. Če to akcijo podvzame, s tem se ne bo kapitulirala, pač pa bi storila le svojo delavsko dolžnost.

Clanstvo klubov št. 114 in

115 je vse te fakte vzel v predmet in je po prej navedenih razlogih prišlo do sklepa, da priporočamo naši stranki iniciativi za enotno akcijo delavskih struj.

Za klub št. 114, Peter Kisovic, tajnik. Za klub št. 115, Math Urbas, tajnik.

Naši oglaševalci

Ivan Jontez je imel v majski številki zelo času primeren članek o oglaševalcih v delavskem časopisu in o nalogi čitaljev do njih.

Ako ti lahko postreže dotičnik, ki oglaša v Proletarčevem rojak Ferdinand Matijažič, enako dobro, kot tisti, ki oglaša le v delavstvu nasprotnih listih, čemu ne bi vi šli rajšči k svojemu človeku in si geslo "svoji k svojim" tolmačili v delavskem smislu?

Povejte jim, da vas veseli, ker oglašajo v Proletarčevem rojaku svoje trgovine ali obrti v tem listu, priprorite, da naj to store v svojo korist, kajti orozje "svoji k svojim" je v vaših rokah!

V tej številki ima na novo oglaševalca Ferdinand Matijažič v Chicagu. Popravlja, čisti in lika moške in ženske obleke. Več pove oglas.

Arbanesova-Drnekova potniška agencija oglaša svoje podvezte v Proletarčevem rojaku.

Več profesionalcev oglaša v Proletarčevem rojaku. Odvizni pa so od delavcev vsi in bi zato tudi drugi lahko precej pomagali k vzdrževanju delavskega tiska.

Slabi časi so za vse, toda čemu naj bi bili najbolj slabi baš tedaj, ko tega ali onega vprašate za oglas v Proletarčevem rojaku. Vračajte milo a draga, pa bodo kmalu spoznali, da se oglašanje v Proletarčevem rojaku ima veliko več čitaljev kot pa marsikateri list, katerega vzdržujejo trgovci, denarni zavodi, agencije in profesionalci z oglasi.

St. Michael, Pa. Po 25c: Frank Bizjak, Martin Keck, Frank Kumerdaj, Julius Majnar in Tony Horvat; Louise Pirce 15c. Skupaj \$1.40 (poslal Frank Bizjak).

Burgettstown, Pa. Po 25c: John Stebe in Jacob Leskovec; po 10c: Louis Trušnovich, Frank Kriščan, Martin Pumpe, John Mačnik in Joseph Fržber, skupaj \$1.00 (poslal A. Jeram).

West Allis, Wis. Otto Hamberger \$1; Jos. Medved 12c; John Bačun 0c, skupaj \$1.22.

Point Marion, Pa. Jacob Oblak 30c; Jacob Kotar 20c; po 10c: Tony Mikar, Louis Kuč in Tony Zupančič, skupaj 80c.

La Salle, Ill. Po 25c: Jos. Novak, Andy Derganc, F. Korun, Jennie Wastinjan in Peter Banich, skupaj \$1.25 (poslal F. Banich).

Sequoia, Pa. Mike Karlich \$1; po 25c: Fred Intihar, Geo. Frankish in Jos. Gabrovšek, skupaj \$1.75 (poslal Fred Intihar).

Detroit, Mich. Thomas Petrich \$1; Leo Junko 85c, skupaj \$1.85.

Sygan, Pa. Lorenz Kavčič \$1; Rudolph Kramar 10c, skupaj \$1.10.

Little Falls, N. Y. Po 10c: Frank Kolar, Thomas Počka, Anton Hudales, John Zorce, Frank Konchar in F. Silc, skupaj 60c.

Elizabeth, N. J. Andy Sprogar \$1.00.

McGroarty, Pa. Steve Koren 50c; John Dormish 25c, skupaj 75c.

Lloyd, Pa. Po 25c: Jos. Matičič, Anton Zalar in Mary Zalar, skupaj 75c (poslal Frank Sustarsic). Andy Poček 20c, skupaj 95c.

Newburgh, O. Po 10c: Andrew Zaggar, Anton Železnik, Frank Ponikvar, Anton Ponikvar, George Mertel in Steve Poček, skupaj 60c (poslal Anton Železnik).

Akron, O. John Pustovrh 25c; Anton Praxnik 20c; John Marn 15c, skupaj 60c (poslal Martin Lozer).

Walsenburg, Colo. Frank L. Tomisch 20c; po 10c: Marko Tezak, John Tomič, George Ocvirk in Steve Močnik, skupaj 60c (poslal Fr. L. Tomisch).

Sheboygan, Wis. Po 25c: Elizabeth Zore in Frances Skrub, skupaj 50c.

Gowanda, N. Y. Po 25c: James Dekleva in John Matekovich; Tony Klun 12c; Lawrence Bican 10c, skupaj 72c.

Springfield, Ill. John Goršek 55c. Reliance, Wyo. John Porenta 50c.

Skupaj v tem izkazu \$73.68, prejšnji izkaz \$60.25, skupaj \$133.93.

Auburn, Ill. John Homez 50c. Girard, Ohio. Mary Selak 50c. West Park, O. Po 10c: Peter Pešek, Paul Slabe, J. Strekal, Jos. Sanker in Math Bizjak, skupaj 50c (poslal Frank Bizjak).

New Market, N. J. John Rupnik 50c.

Niles, O. John Piahtar 25c; John Černe 10c, skupaj 45c.

Nanticoke, Pa. Martin Zalokar 35c.

East Moline, Ill. Ignac Reseth 31c.

Spring Canyon, Utah. Anna Sugar 50c.

Onalaska, Pa. Po 15c: Jacob Debevec in John Deželan; Louis Sermel 10c, skupaj 40c.

Farmington, Ill. Po 10c: Ignac Hreščič, August Tušek in Frank Kek, skupaj 30c.

Glenwood Springs, Colo. Frank Remškar 25c.

Krav, Pa. John Zakrajšek 25c.

Nokomis, Ill. George Plahutnik 11c; John Rak 10c, skupaj 21c.

So. Chicago, Ill. John Poloz 15c.

Mike Stambulich 10c, skupaj 25c.

Willard, Wis. Po 10c: Frank Govek in Mike Černe, skupaj 20c.

Red Lodge, Mont. Joseph Tez 20c.

Moon Run, Pa. Val. Jogan 10c.

Herrick Center, Pa. John Shemrev 10c.

Hastings, Colo. Tony Dekleva 10c.

Barberton, O. Joseph Ujčič 10c.

Wattis, Utah. Peter Zmerlikar 10c.

Butte, Mont. Andy Papesh 10c.

Bon Air, Pa. Peter Kubovec 10c.

So. San Francisco, Calif. Max F. Rohlik 10c.

St. Louis, Mo. Anton Nahrgo 10c.

Greenwood, Wis. Frank Gabršek 10c.

Milwaukee, Wis. Frank Bizjak 50c.

Anton Oblak 30c; Louis Kučnik 25c, skupaj \$1.05 (izročil Chas. Pogorelec).

Skupaj v tem izkazu \$73.68, prejšnji izkaz \$60.25, skupaj \$133.93.

SOCIALISTIČNI KAMPANJSKI FOND

Eksekutiva socialistične stranke je določila, da se zbore za bodočo volilno kampanjo in organizatorično akcijo za pojačanje socialistične stranke kampanjski fond, čigar minimalna vsota naj ne bi znašala manj kot petdeset tisoč dolarjev.

Razprava o našem glasilu in drugem

Čemu ne ustanoviti tiskarno
"Proletarca"?

Milwaukee, Wis. — Vprašanje povečanja "Proletarca" je postalno pereče in bo moralno biti rešeno na prihodnjem zboru. Različne načrte imajo sodruži, vasi pa so edini, da list mora biti večji. Toda kako to doseči?

Povečati ga recimo na 10 strani nima smisla. Izdajati dnevnik, je za enkrat nemogoče. Ostaneta samo še dva izhoda, to je, izdajati list dva krat na teden, ob enem pa lastna tiskarna, katere dohodki bi pomagali kriti izdatke Proletarca in drugih publikacij naše sekcije.

Glede lastne tiskarne nastane vprašanje, ali so zanj dan pogoj obstanka? Pisalo se je že glede selitve lista v Cleveland. Upoštevajoč število Slovencev v Clevelandu in njih trgovsko moč, je predlog dober, toda zapreka je v tem, da ima naselbina že tri svoje časopise izmed katerih sta dva

dnevnika. Pri dobivanju oglasov bi ti časopisi tvorili Proletarcu veliko oviro, in pogoji za listov uspeh, če se preseli v Cleveland, so torej zelo negotovi. Ustanovitev Proletarčeve tiskarne v Clevelandu je izključena, ker v Clevelandu tri slovenske tiskarne ne bi mogle eksistirati. Oba dnevnika namreč že imata vsaki svojo tiskarno.

Popolnoma druge pa so razmere v naši naselbini. Tu se nudi izvrstno polje ne le kar se oglasov tiče, nego tudi glede naročil za tiskovine. Razen okrog 40 raznih društev imamo mnogo trgovcev, obrtnikov in podjetij, vrhutega pa še znaten politični vpliv ne le v Milwaukee nego tudi v West Allis.

Iz letnega poročila naše sekcije je razvidno, da se je v preteklem letu izdal za tisk v tiskovine težke tisočake. Tukaj se nudi lepa prilika, da se v bodoče pristezi znatno vsoto in ob enem bi bil tiskan list mnogo ceneje.

Cas za ustanovitev lastne tiskarne ni bil še nikoli tako ugoden kakor je baš sedaj. Bil sem informiran, da se stroje

lahko kupi v tej depresiji za tretjino prejšnjih cen, posebno ako bi se kupilo prenovljene stroje.

S tega praktičnega stališča nudi milwaubaška naselbina Proletarcu za uspeh najboljše pojo. Milwaukee je središče in srce naše stranke. Tukaj so dani vsi predpogoji za razširjenje in ojačanje našega časopisa in za trdno podlago lastni tiskarni. V bodočnosti nas čakajo velike naloge, in če jih bomo hoteli uspešno izvršiti, je potrebno postaviti gospodarstvo sekcijs na trdno, zdravo podlago in s tem zagotoviti "Proletarcu" varno prihodnost.

Spartak.

Kako ohraniti "Proletarca" skozi krizo—to naj bo glede lista na bodočem zboru glavno vprašanje.

Piney Fork, O. — Iz razprave vidim, da pridejo pred delegacijo IX. rednega zborna JSZ. predlogi za selitev "Proletarca" v Cleveland, oziroma v Milwaukee, in da se ga poveča.

Moje mnenje je, da obstoji v takih predlogih nevarnost tratenja dragocenega časa.

SPORED DEVETEGA REDNEGA ZBORA JSZ

Eksekutiva JSZ je izdelala, kakor ji dolajačo pravila, za bodoči zbor provizorični spored in določila poročevalce. Klubom priporočamo, da o njem razpravljam in da evenuelne sugestije predlože že eksekutivi. Predno je spored veljavem, mora biti predložen in odobren bodisi kot je, ali pa s spremembami, na zbornu kakor določa 5. točka pod določbo "Konstituiranje zborna".

KONSTITUIRANJE ZBORA.

- 1.) Otvoritev IX. rednega zborna JSZ. (Glavni tajnik JSZ. C. Pogorelec.)
- 2.) Poudarjni govor zastopnika kluba št. 37. JSZ.—Albert Hrast.
- 3.) Volitve verifikacijskega odbora za pregled poslovnosti (tri člane in gl. tajnik.)
- 4.) JSZ ob 8. rednem zborom. Joško Oven.
- 5.) Predložitev poslovnika, dnevnega reda in sporeda.
- 6.) Volitve predsednika in dveh podpredsednikov.
- 7.) Volitve konvenčnega tajnika.
- 8.) Volitve dveh zapisnikarjev.
- 9.) Volitve rezolucijskega odbora (pet članov).
- 10.) POROČILA IN REFERATI.
- 11.) Aktivnosti in stanje JSZ od 8. rednega zborna. Poročnik Chas. Pogorelec.
- 12.) Porcički sekcijskih odborov:
 - a) za slovensko sekocijo poročnik tajnik Frank Zaitz.
 - b) o dežel članov arbske sekocije poročnik George Maslach.
- 13.) Zvezno glasilo in literatura. Poroča za upravitelje Chas. Pogorelec, za uredništvo Fr. Zaitz.
- 14.) Agitacija za našo tisk, predvsem za Proletarca, v naselbinah. Poročnik Joseph Snay, (Bridgeport, O.) in Anton Vičič (Chicago, Ill.).
- 15.) Akcija za dom JSZ in Proletarca. Poročnik tajnik stavbniškega odboka Frank Zaitz.
- 16.) Prosvetna matica in njeno delo. Poročnik Ivan Mok.
- 17.) Stanje naših kulturnih društev. Poročnik Anton Garden.
- 18.) Prosvetna matica med ameriško slovenko mladino. Poročnik John Rak.
- 19.) Socialistična agitacija med mladino. Poročajo Herman Rigel (Detroit, Mich.), Anton Kamnikar, Jr. (Milwaukee, Wis.), Olga Vehar, (Cleveland, O.).
- 20.) Socialistično gibanje in ženstvo. Poročnik Anna P. Krasna, Park Hill, Pa.
- 21.) Agitacija med hrvatsko-srbskim delavstvom. Poročnik Peter Kokotovich in M. E. Sostarich.
- 22.) Jugoslovansko delavstvo v Minnesota in možnosti za našo agitacijo. Poročnik John Kobi, Duluth, Minn.
- 23.) Del Konferenc JSZ. Poročajo delegacije istih.
- 24.) Poročilo o konvenciji socialistične stranke in volilna kampanja. Poročnik Chas. Pogorelec.
- 25.) Našo gibanje in podporne organizacije. Poročnik Frank Novak, Milwaukee, Wis.
- 26.) Položaj med delavstvom v zapadni Penni in vzhodnem Ohio. Poročnik John Terčelj (Strabane, Pa.) in Nace Žlembberger, Piney Fork, O. Zadržalništvo in delavstvo. Poročnik Frank Branc, Waukegan, Ill.
- 27.) Resolucija. Poroča resolucijski odbor.
- 28.) Pravila in načela izjava JSZ. Poročnik odbor za pravila: Chas. Pogorelec, Frank Aleš in Blaž Novak.
- 29.) Razno. (Nominiranje mest za sedež prihodnjega zborna. Nasveti, razprava in drugo o predlogih, ki niso zapovedeni v prejšnjih točkah.)

ČLANI IX. REDNEGA ZBORA J. S. Z.

V sledenjem je seznam prijavljenih delegatov klubov JSZ, društev Prosvetne matice in okrožnih konferenc in imena članov odborov in poročevalcev.

ČLANI ODBOROV JSZ.

Charles Pogorelec, tajnik JSZ. GEKSEKUTIVA: Frank Aleš, Peter Kokotovich, George Maslach, Filip Godina, Fred A. Vider, Joško Oven, Frank Zaitz.

NADZORNI ODBOR JSZ: Sava Bojanovich, Donald J. Lotrich, Blaž Novak.

PROSVETNI ODEŠEK JSZ: Anton Garden, Ivan Mok, John Rak.

NADZORNI ODBOR SLOV SEKCije JSZ: Frank Margola, Frank Udovich, Angela Zaitz.

POROČEVALCI IZVEN ČLANOV ODBOROV:

JOSEPH SNOY, Bridgeport, O.

ANTON VIČIČ, Chicago, Ill.

MATHEW M. KLARICH Jr., Detroit, Mich.

ANTON KAMNIKAR, Milwaukee, Wis.

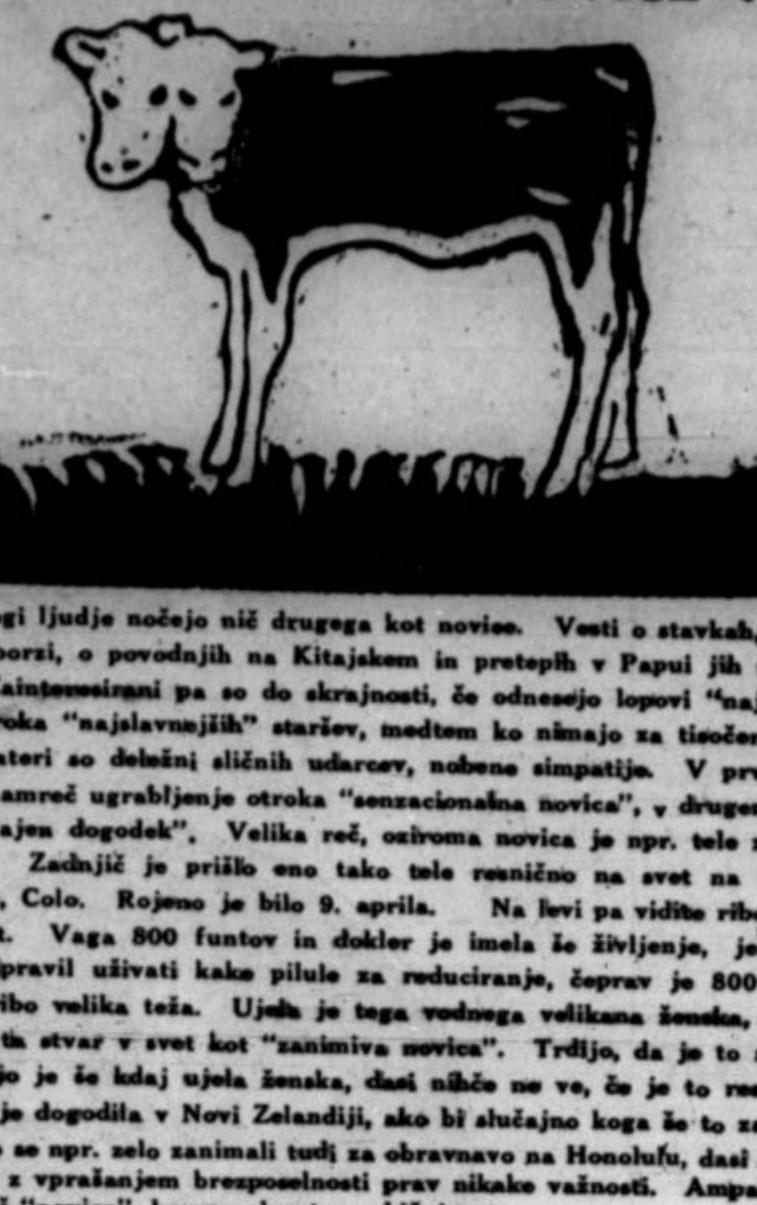
OLGA VEHAR, Cleveland, Ohio.

Kako ohraniti "Proletarca" skozi krizo—to naj bo glede lista na bodočem zboru glavno vprašanje.

Piney Fork, O. — Iz razprave vidim, da pridejo pred delegacijo IX. rednega zborna JSZ. predlogi za selitev "Proletarca" v Cleveland, oziroma v Milwaukee, in da se ga poveča.

Moje mnenje je, da obstoji v takih predlogih nevarnost tratenja dragocenega časa.

KAJ SO PRAV ZARES "ZANIMIVE NOVICE"?

Mnogi ljudje nočejo nič drugega kot novice. Vesti o stavkah, o polnih na borti, o povodnjih na Kitajskem in pretepih v Papui jih ne zanimajo. Zainteresirani pa so do skrajnosti, če odnosno ločivo "najslavnije" otroka "najslavnejših" starčev, medtem ko njeni za tisočere druge starči, kateri so delnični slični udarčev, nobene simpatija. V prvem slučaju je nameč ugrabljenje otroka "senzacionalna novica", v drugem pa samo "obizajen dogodek". Velika reč, oziroma novica je npr. tele z dvema glavama. Zadnjici je prišlo eno tako tele roščično na svet na farmi v Sterlingu, Colo. Rojeno je bilo 9. aprila. Na levih pa vidite ribo, ki ni malenkost. Vaga 800 funtov in dokler je imela le življenje, je ne bi nihče pripravil učivati kakje pilule za reducirjanje, čeprav je 800 funtov tudi za ribo volno teža. Ujedno je tega vedno velikana ženska, in tako je prišla ta stvar v svet kot "zanimiva novica". Trdijo, da je to najtežja riba, ki jo je še kdaj ujela ženska, dasi nihče ne ve, če je to res ali ne. Stvar se je dogodila v Novi Zelandiji, skozi bi slučajno koga še to zanimalo. Ljudje so se npr. zelo zanimali tudi za obravnavo na Honolušu, dasi ni imela v primeru z vprašanjem brezposelnosti prav nikako važnosti. Ampak poslovje je pač "novica", brezposelnost pa običajnost.

Clevelandskim sodrugo in somišljenikom

Cleveland, O. — Jugoslovanska šola moderne umetnosti priredi v soboto 7. maja ob 7:30 zvečer v spodnji dvorani SND prvo plesno veselico, katere čisti prebitek je namenjen šolskemu fondu v pomoč onim, ki ne morejo plačevati šolnine. Vstopnice so po 25c.

Članstvo klubov JSZ in drugi čitatelji Proletarca so vabjeni, da za to prieditev agitirajo in se jo udeleže v kolikor mogoče velikem številu. Igrali bosta kar dve godbi, ena pod vodstvom Jackie Zorca in druga pod vodstvom Valentina Turka, obe brezplačno v korist te potrebne kulturne ustanove. Vstopnice se dobre pri Krebeljnu, John Tavčarju in v Kushlanovi slaščarni.

Jos. A. Siskovich.

ČLANOM IN SOMIŠLJENIKOM KLUBA ŠT. 180 JSZ.

West Allie, Wis. Seje klubu št. 180 JSZ se bodo v bodoče vräile vsaki tretji tork v mesecu ob 8. 3. zvečer v navadnih prostorih v Kraljevi dvorani. Vabimo vse one, ki se zavedajo potrebe delavske politične organizacije da se nam pridružijo in skupaj z nami delujejo za boljšo bojnočnost delavstva.

Mary Musich, tajnica.

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK
vogal Crawford and Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. do 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. do 6. do 9. zvečer. Tel. Crawford 2893. Tel. na domu Rockwell 2818.

PRIREDBE PODPORNIH IN DRUGIH DRUŠTEV

MAJ.

JOHNSTOWN, PA. — Veselica v igro dr. št. 600 SNPJ. v soboto 14. maja ob 8. 3. v Slov. del doma na Možhamu.

Opoomba: Cena objavam v tej reviji \$1.00 za cel čas, to je do dneva priredbe. Vabilo zasedorna in druga društva, da oglašajo svoje priredbe v tej koloni, katera bo pričesa na listu vsek teden.

JOHN METELKO, O. D.

Prežemimo edi in doležimo edala 6417 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V CLEVELANDU.

Seje klubu št. 27 JSZ. se vrde vredni prvi potek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega edanca prvi tork ob 8. 3. zvečer. Mladinski angleški eden vsek potek izvrača ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodruži in sodružice, agitirajo in pridobivajo novih članov in članice klubu ter novih naročnikov Proletarca. V organizaciji in izobraževanju naša moč.

Moja želja je, da bi zbor ne porabil preveč časa s tem vprašanjem, ker bomo imeli mnogo drugih bolj važnih točk.

Nam po naselbinah je vseeno, kje "Proletarci" izhaja, dokler vemo, da bo izhaja. Ne pa iti z njim drugam, dokler nam ne dajo sigurnosti zanj.

Kar se tiče povečanja, se to lahko zgoditi, da hitro bodo sredstva dovoljevala. Konvenčija ga ne more povečati. Le agitatorji, ki bi mu pridobili dovolj novih naročnikov in o-

vedno, kajti delničarji so bili največ klub in pa najaktivnejši sodruži. Ali da se tem očitkom izognemo, je slovenska sekocija začela z akcijo, da so ji klubni in posamezniki delnice prepustili, bodisi brezplačno ali pa proti odškodninami. Tako je "Proletarci" spet postal svojina slovenske sekocije JSZ.

V slučaju selitve bo treba razpustiti kar se zakona tiče sedanjo korporacijo in morda ustanoviti novo v državi, kar mora biti presegjen.

Dotični, ki propagirajo selitev, naj tudi upoštevajo tradičijo, da sestoja glavni odbor JSZ iz članov v tistem mestu, kjer izhaja list. Naselbina, kamor ga preselimo — če se to zgoditi, bo morala prevzeti tudi

Phone Lawndale 4872
Dr. Otis M. Walter
ZDRAVNÍK
IN KIRURG.
4002 W. 26th Street
Chicago

Uradne ure od 1. do 6. pop. izvzemši nedelje.

Gospodinje, zahtevajte v trgovnik kuhinje in nadalje pekarske.

Royal Bakery
SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR, lažnik.
1724 S Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.

Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer—Call Rockwell 9200.

TISKOVINE
SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012
A. H. Skubic, pred. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarci".

Hočete pristno in čisto mleko za vašo deco in ostalo družino. Dovolite da vam postrežemo z njim. Dostavljeno na dom iz naše sanitarni, solnčno zračne NOVE MLEKARNE.

WENCHEL'S DAIRY PRODUCTS
EDINA SLOVENSKA MLEKARNA V CHICAGO.

2380-82 Blue Island Ave. Tel. Roosevelt 3673

Vožnje cene v Evropo znižane.

SAMO \$101.23

iz Chicaga do Ljubljane.

</

PROLETAREC

List za interesne delavškega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00. — Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekotega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Month \$1.75; Three Months \$1.00—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC
3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Socializem nevaren družini

"Socializem bo razdril družino," so vpili dolgo let kapitalisti in katoliška cerkev. Po preobratu v Rusiji so zagnali silen krik, da so boljševiki socializirali ženske in spremenilo vso državo v en sam ogromen bordel.

Lagali so vedoma. S takim zavajanjem imajo namen zbegati ljudstvo, posebno ženske, da zamrže med njimi socialistične nauke. S tem podaljšujejo življenje svojemu sistemu in svojim bogastvom. Njihova laž, da socializem razdira družino, pa je poslednja leta tudi med priprosto maso izgubila vrednost. V sedanji krizi je tisoče in tisoče razdrilnih družin, posledica bede, ki ima svoj vzrok v kapitalizmu. Poroke povsod nazadujejo. Miadi ljudje vidijo pred seboj obuten boj za obstanek, pa ga rajše vodijo posamično, kot pa da se bi podajali v zakonske vezi in si povečavali odgovornosti. Prve tri mesece v tem letu so poroke nazadovale v primeri z isto dobo v prešem letu povprečno nad 10 odstotkov. Če se pomisli, da so nazadovale tudi lani, je to slabo izpričevalo za kapitalizem in cerkev, katere ga podpirajo.

Spori v družinah vsled bede naraščajo. Pa tudi razporate. Rojstva naglo nazadujejo, kar povzroča duhovščini, militaristom in kapitalistom nemale skrbi. Za to razkrajanje stare družine, kakor sta si jo zamislila močni gospodar in sveti duhovnik, pač ne moreta naprtiti krvivo socialistom. Familijo uničuje sedanji sistem, in šele socializem ji bo dal pogoje, da bo družina v najpopolnejšem pomenu besede.

Bančni polomi in vlada

Hooverjeva administracija si zelo prizadeva, da privabi denar iz skrivišč in da ustvari med ljudstvom zaupanje v banke. Ne stori pa ničesar, kar bi mu dalo garancijo, da ne bo ob prihranke, če jih zaupa takozavnim bankirjem.

Tre garancije Hoover ne da, ker je povišen početi to, kar bankirji njemu ukazujejo, ne pa on njim. Stotine milijonov dolarjev so izgubili ljudje v tisoče propadlih bankah. Tisti denar imajo zdaj drugi. Kajti ako dobi vlagatelj za svoj stotak samo trideset ali štirideset dolarjev, je na vsak način ostala vsota v žepu nekoga drugega, in kot so pokazale preiskave, so med temi drugimi varljivi bankirji, njih sorodniki, politični vezniki, osebni prijatelji itd. Banke so operativno legalno in zakon jih protektira, namesto, da bi protektiral vlagatelje.

V sosednjem Kanadi ni propadla niti ena banka, dasi je gospodarska kriza v nji prav tako občutna, kakor tukaj. Toda zakoni Kanade protektirajo vlagatelje in s tem tudi banke. Kar je mogoče v Kanadi, je izvedljivo v Zed. državah. Da, če hoče ljudstvo pomesti s politiko korupcije.

Naglo akcijo hočejo

Ljudje, ki so bili za delavsko organizacijo vse življenje brezbržni, ki so vsa leta zvesto sledili politiki denarnih kraljev in glasovali za kandidate, kateri so jim nominirali, zahtevajo zdaj — ako so že dolgo brez zasluga — naglo akcijo. Ne da bi oni sami kaj podvzeli, ker so še vedno prežeti z misijo, da se njih, "Amerikancev" — delavsko gibanje ne tiče. So pa vsekakor zato, da socialisti ali pa komunisti nekaj hitro storite, da pripravijo "prosperiteto".

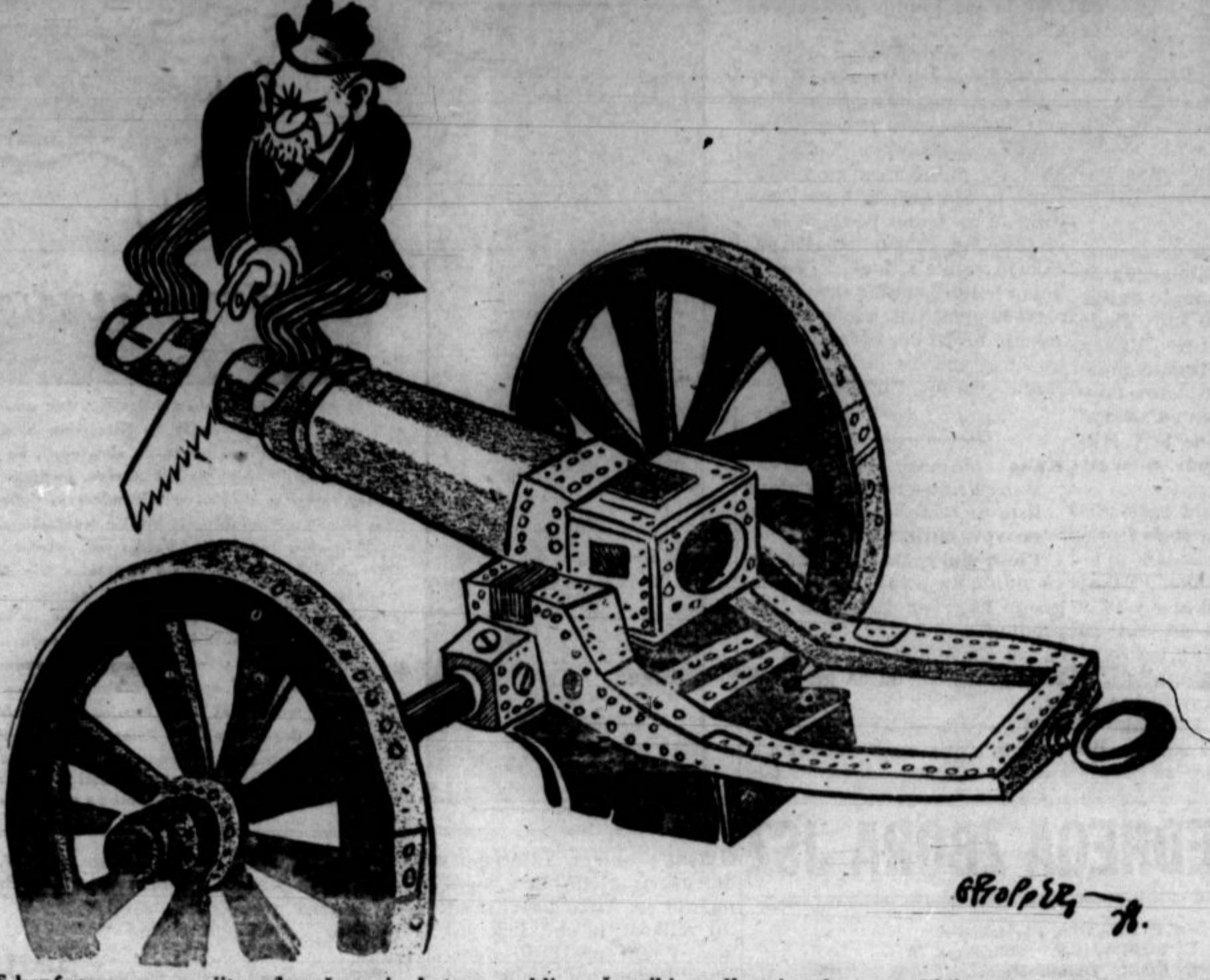
Taka je "zavednost" tistih delavev, ki so v "dobrih časih" jezni na radikalce zaradi svojega "patriotičnega čuta", v slabih pa zato, ker kaj ne storite, da bi "patriotje" spet dobili delo.

Morje napak

Ljudje, ki iščejo napake, hibe in grehe samo pri drugih, bi storili dobro delo, če bi začeli tudi sebe omivati z milom.

Zbori JSZ niso zabava, niti se na njih ne zbirajo tisti, kateri je le za osebne koristi.

Kako si kapitalistične vlade predstavljajo omejitev oboroževanja?

Groppe - 78.

S konferenco za omejitev oboroževanja, katero so sklicali z velikimi obljubočanjemi in Genevi v senci urada društva narodov, in na katero so poslale zastopnike vse važnejše dežele, spet ne bo nič. Zbrali so se v ta namen že parkrat prej — enako neuspešno. Vsaka vlada je pri volji, da se druge razrože, zdaj pa so prišli že tako daleč, da eni dr-

žavniki predlagajo odpravo velikih topov, velikih oklopnih tankov in sličnih orožij, ker jih smatrajo za "agresivna". Kako si to njihovo tolmačenje "agresivnega" orožja predstavlja kartonist, vidite na tej sliki. Militaristi se brez močnega ljudskega pritiska ne bodo razorožili. Njihovi predlogi za "omejitev" agresivnega orožja so farsa.

"REZULTATI"

IV.

V Ameriki so tudi naselbine, kjer rojaki glasujejo republikansko. To jih dela srečne. Na primer, Forest City je tako obljubljena krajina.

Tam "imajo Slovenci župana, ki je kandidiral na republikanski listi. Ni socialistični bil močno dobil ducat glasov, tako je s tisoči izvoljen, čeprav Slovenci ne tvorijo večine . . ."

Zdaj smo na jasnem! Vse, kar potrebujete za svojo odrešitev, je, da glasujete republikansko. Če so zmagali v Forest Cityju in se jim zdaj dobro godi, bodo padli pečeni piščanci tudi v vaše prazne ponve, samo ako se izkobacate iz kleti, zmečete proč čike in čikaški socializem ter začnete vpti hozana Hooverju in njegovi prosperiteti.

Mar mislite, da je gospod profesor jugoslovanske književnosti navedel ime tistega trgovca, številko klubu in kraj v katerem obstoje? Kajše! To je napisal kar tako za špas, da "uniči" socialistični strup, "ki prihaja iz Chicaga". Ako se zlaže, saj je na hrani in stanovanju pri spovedniku! Bog pa je neskončno usmiljen. Urednik slovenskega kraljevskega republikanskog političnega in slovenskega republikanskog političnega in sklicalci je pripravljen po finančnemu profesorja književnosti, filozofije in predavateljske vede vse odpustiti.

On pravi, da kjer se slovenski socialistični storili za naš mili narod lahko veliko dobrega. Recimo, če ni drugega, pomiclje, vsaj na službe . . . Ta ali ona rojakinja bi na rotovzluhko operirala elevator . . . Ali pa pomivala tla. Ti ali jaz bi dobila delo pometca. Eden ali drugi bi morda dobil službo policijske, ki je velik privilegij sam na sebi. Mar so take dobrote mačkine solze? Nikakor ne, dragi dobiti slovenski ljudje!

Ampak — bo dejal socialistični zastrupilevalec, v tej deželi je neznansko korupcijo. Tudi narodni politiki so le za svoj aržet. Ljudstvo je vedno ogljufano! Profesor je na ta socialistični strup takole odgovoril:

"Ce pri tem sam uspe, pa toliko boljše . . ."

To se pravi po njegovem tolmačenju, kdor je izvoljen v kak urad, naj le krade, samo da mu daste priliko do korupcijskega korita. Jako odkrit je profesor jugoslovanske književnosti, pri takih stavah tako odkrit, da po pravici pove, kako nizko ceni poštenje. Kradi, prijatelj, če prideš "za aldermana", radi, vrag te vzel, samo da bo narodni "ugled" šel navzgor!

Sicer pa je bedasto, ako se družite s socialisti. Gospod profesor pravi, da ne le bedasto, "negi tudi smešno, če podmislimo, koliko izgledov ima socialist. Sloveni, najmanjši po narodnosti v Chicagu, že vedno tvorijo najmočnejši sočišči socialisti, in koliko smo na

cialistični klub v Chicagu . . ."

Informiral sem se in lahko z gotostjo konstatiram, da je tudi to laž, ki jo bo urednik kulturne čikaške revije moral izpovedati svojemu fajmoštru. Največji slovenski socialistični klub v Chicagu na žalost zdaj že precej časa ni največja socialistična postojanka v tem grešnem Caponejevem demokrščan-republikanskem mestu. Prekosili so ga angleško poslujoči socialistični klubi. Po mojem neznamatem mnenju ne bi bilo Slovencem v Chicagu prav nič v sramoto, če bi bili vši socialisti in tudi ne ako bi res imeli največji socialistični klub. Gospod profesor se je torej po domače rečeno zlagal.

Ker je lagati greh, naj si to zabeleži in pove svojemu župniku, očetu frančiškanu. Upam, da mu bo prestopek odpustil ter ga posvaril, naj neha ingati.

boljšem, ker nismo z demokrati in republikanci. Mi mu lahko odvrnemo, da smo pojedli vsak svoj kos kruha z zavestjo, da je bil pošteno zaslужen, da se nismo prodali nikomur, da in amamo prepicanje, ki je nekaj vredno.

Pa še nekaj glede čikov in sodov. Recimo, da bi jaz bil zloben cerkvenjak, kakor je on, pa čeprav je aspirant za pozicijo v SSPZ. Očital bi mu lahko, da je bil njegov magazin spočet pri sodih. Povedal bi mu lahko s pričami, da je bilo v njegovem glavnem stanu že veliko pritoževanja zaradi čikov. Pa še marsikaj drugega . . . Zato pa, zdaj, ko sem se zares razjezik, mu kar naravnost povem, da z maslom na glavi naj nikar ne hodi na sonce! Zdaj je pomlad, solnce je toplje, da veste! Vsled tega priporočam tistim, ki imajo vpliv, da naj dajo gospodu profesorju, aka jih hoče poslušati, dober svet. Če ne bo utikal prstov v žerjavico, se ne bo opekel. Ker se ne maram kregati dalje, neham in bom čakal, da se spet razjezem in še več povem. — Kozma Teleban.

Toda gospod profesor laže dalje. Čemu so Slovenci v Chicagu socialisti? Pač zato, ker so plačani! On to takole tolmači:

"Poglejmo vse skupaj praktično, pa priznajmo, da so Slovenci v Chicagu socialisti zato, da ima par programov svoje službe in pa močno da odpade kakšen cent tudi tisti par družin Amerikancev, ki so v gibanju tudi samo zato, da živijo . . ."

Ce v sedanji depresiji za silo živiš, je že napaka. Vem pa, da zaslužijo čikaški socialisti svojo plačo veliko bolj, kakor pa avtor Rezultatov, ki je in pove na stroške newyorskih farnonov, in ki je edini v največji slovenski podporni organizaciji, da je dobil tisoč tri sto dolarjev za počitniško turo! Pristopil je v to organizacijo s svojim klerikalnim preprinjam in hinavskimi zvezami sele ko je dobil službo v nji. In odstopil je, ko je videl, da ne bo iz nje, dokler bo v nji takozvan socialistično varstvo, ničesar več iztisnil!

V isti brozgi pravi, da "so rojaki izdali že stotisočake za gibanje, ki je nesmiselno . . ."

Resnica je, da dobijo vsake večje slovenske fara v Ameriki vsako leto več dohodkov, kakor pa vse socialistično napredno gibanje po vseh Zed. državah skupaj. Številke so jasne in lažljive profesor jugoslovanske književnosti ima en greh več na svoji vesti, ki ga mu bodo frančiškani radevolje odpustili.

Avtor Rezultata koncem svojega spisa vprašuje, koliko smo bližje odpravi kapitalizma, ker smo socialisti, in koliko smo na

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Zaščitljivanje prič — katerih je bilo 40 — trajalo je nad štiri dni, vse so toliko kolikor izpovedale obteževalno, da si je bilo pri nekaterih videti, da niso popolnoma proste bojazni, in da so pod uplivom terorizma. Kakšen bode izid, o tem se je ugibalo marsik, najbolj pa v Celovcu samem. Javno mnenje v Koroški metropoli nagibalo je bolj na stran zatožencev in čuli so se glasovi: da treba zatožence izpustiti, na njih mesto pa posaditi prič. No, izid bil je v istini tak, da je marsikaterega presenetil, posebno pa tiste gospode, ki so pri tem najbolj prizadeti. Ne pristaja nam, kritikovati ali sploh kaj črniti, predmet našemu poročilu tudi ne sme biti obsođa sama, a to pa smemo vsekdar povedati, kar smo sami opazili in čuli.

Ta pravda imela je že spočetka svojo posebno zgodovino. Postopalo se je popustljivo, deloma tudi malomerni. Najprvo jo je nekdo v roke dobil, ki je vso stvar korenito zavzel in še le preiskovalnemu sodniku Ecklu se je izrednim trudom posrečilo, da je stvar zopet spravil v tir in resil, koliko se je še rešiti dalo. Karakteristično je tudi to, da je nekoliko preiskovalnih aktov mej potom iz Ljubljane v Celovec izginilo, da na pr. mej preiskovalnimi listinami ni bilo niti jednega izvoda "Zukunft". Je še več jednakih stvari, o katerih bi se dalo govoriti, a bojimo se, da smo itak že preveč povedali in prekoljivo dodevna se nam vprašanje, je li bilo treba vprašavati pred poročnike v Celovci.

Izid je pravde, ki je vsacega paznega čitatelja poučila o tem, kar se zgodi in nahaja v delavskih krogih in katera je razpršila marsikatere preoptimistične nazore, ni bil nekaterikom — kakor dobro vemo — po godu, pričakovani so kaj drugač, in mnogo jih je, ki jim pritrjujejo, češ, nevarnost je mej nam, zakaj se ni postavil svarilen vrgled. A pomislit je treba, da so zatoženci itak dolgi osem mesecov sedeli v preiskovalnem zaporu in meji tem doma pri svojih podjetjih in rodbinah trpeli veliko škodo, da so užili mnogo neprililk in strahu, in da jim bode prestanta preiskava gotovo v vedno svarišču, kašo nevarno je, spuščati se v protizakonita podjetja, da se sedaj ne morejo prosti dihati, ker visi še vedno nad njimi Damoklejev meč v podobi ničnosti pritožbe, katero je uložil g. državni pravdnik.

Upajmo torej, da bode ta pravda dobro uplavila kakor na zatožence, tako tudi na njih somišljene, da bodo prepričani, da jih le redno vztrajno delo, ne pa anarhistične spletke in zarote, dovede do zboljšanja gospodarskega stanja in da se le na podlagi zakonov more kaj doseči, da so vsa druga stranska pota in ovinki pogibeljni, ker drže naravnost le — zatožno klop.

Ako bode to prepričanje zavladalo v delavskih in obrtniških krogih, potem se bode vsaj lahko reklo, da je pravda Ljubljanskih krvavev imela vsaj jedno dobro posledico."

Karakteristično za tiste čase je poročilo, kako se je ravnilo s pričama. Časopisi so poročali, da so bile brez obsodbe kaznovane priče, ki so morale k pravdi anarhistov v Celovcu. "Štiri dni so morali korakati po ozkih in mrzlih hodnikih deželne sodnine celovške, po 8—12 ur na dan morali so čakati, kdaj pride vrsta na nje, ne da bi smeli na prost, kajti kakor kerub s plametom mečem izgubljeni raj, tako čuval je orožnik z nasajenim bajonetom izhod, ne samo, da se jih je tako kratila osebna svoboda, so se jim stroški za potovanje v Celovec in nazaj tako skromno odmerjavali, da imajo nekateri po 15 in več gold. izgube. Dovolilo se jim je le 2 gold. na dan za stanovanje in hrano in vožnja v 3 razredu, druzega pa nič. Kar je pa posebno znamenito, je to, da so priče, ki so bile v 9. dan t. m. zvečer gotove, dobile ravno toliko plačila, kakor one, ki so se odpustili še le drugi dan zvečer. Taka matematika nam nimačne, še manj pa to, da se bolj brzojavno pozvane priči, ne plača niti voz na kolodvor in nazaj."

XV.

Matija Kunc.

Kunc je bil pravzaprav prvi, ki je pri razumeval socialistične nauke in ki jih je živil

Klubov uspeh v West Parku

West Park (Cleveland), O. — Zadnja prireditev kluba št. 6 JSZ je izpadla povsem zadovljivo. Videli smo, da delavska misel med nami ne le živi, nego napreduje.

Razen članov so pomagali pri raznih poslih v dvorani naši somišljeniki, v programu pa je sodeloval med drugim pevski zbor "Delavec", odsek kluba št. 28 iz Newburgha. Sploh se so iz Newburgha zelo sodelovali. S. Salmič je nam pripomogel do dobre cene godbe in več drugih je nam izkazalo prijateljsko naklonost. In tako je led znova prebit.

Vsem, ki so nam na kakršen koli način pomagali pri tej prireditvi, izrekamo sodružno zahvalno.

Math Birjak, tajnik kluba št. 6 JSZ.

Koncert 'Prešerna'

Chicago, Ill. — Slovenski zbor "France Prešeren" priredil v nedeljo 8. maja v dvorani SNPJ koncert z bogatim pevskim sporedom in predstavo. Prične se ob 3. popoldne. Vstopnina je 50c.

Po končanem sporedu bo plesna in prosta zabava v obeh dvoranah. "Prešeren" se občinstvu priporoča v obilen posvet.

Predstava v Warrenu, O.

Warren, O. — Dram. društvo "Anton Verovšek" iz Collinwooda vprizori v soboto 14. maja ob 7. zvečer v Jugoslovenskem domu velezanimivo igro "Trije vaški svetniki". Na poset predstave vabimo vse tu kajanje in okoliške Jugoslovane.

Ta igra je bila že mnogokrat opisana zato jo vam ne bom tu več pojasnil. Zagotavljajmo pa vas, da bo vsem ugajala. To jamčijo "Verovškovi" igralci. — **Eugen Mikuš.**

Tudi napredek!

LaSalle, Ill. — Dvorana je bila na priredbi kluba št. 3 JSZ. na Oglesbyju skoro premajhna. Dober poset, zadovoljno izvajajo program, splošno zadovoljnost navzočih. Hvala vsem iz naselbin tega okrožja za obilen poset.

Za delegata kluba št. 3 je bil izvoljen Anton Udočić.

Dne 1. maja smo imeli skupno slavnost v Slovenskem domu v LaSallu. Na sporedu so bile igre, koncertni nastopi in govor.

Anton Udočić.

S predstave v Canonsburgu

Canonsburg, O. — Z vprizitvijo Gorkijevje drame "Na dnu" si je Delavski oder, od sek kluba št. 27 v Clevelandu, upletel nov list v vence uspehov proletarske kulture. Igrali so izvršili svojo naloge celo boljše kakor pa na predstavi v Clevelandu.

Prednost te igre je tudi v tem, da ni "omadeževana" z vlogo "rdečega" Chicaga, niti ne s čiki in sodi, nad katerimi se zgraže kulturni kraljevski profesor.

V pomenih s Pennsylvančani sem izpovedel, da niso to za kar jih predstavlja urednik "svobodomiselnega" kraljevškega lista, pač pa inteligentni ljudje, ki so se v šoli življenja

veliko učili, veliko garali za kruh in tudi delovali za napred delavskega ljudstva. Vpraševal sem jih, kaj misljijo o igri predstavi "Na dnu". Odgovarjali so na kratko, "fajn", in to ljudje, ki so že sami veliko igrali in jim dramatika ni španska vas.

Med odmori na predstavi je znani zbor "Ilirija" pel pesmi "Delavski pozdrav", "Na dan" in "Delavsko himno".

Režijo igre je imel tudi to pot Joseph Skuk, suflerka pa je bila ga. Frances Candon. Prireditev se je vršila v dvorni druš. Postonjska jama SN-P. dne 17. aprila.

Zunanji posetniki smo se seznanili z mnogimi sodrugi ter naročniki "Proletarca". Rojak Cotelj me je povabil na Avello, pa ni bilo časa. Pravijo, da obstoji na Avelli možnost organizirati socialistični klub. To bo delo za s. Snoja.

Veliko se med premogarji govoril o sedanjem strahu. Mi jim želimo uspeh v pravični borbi. — **Frank Barbič.**

Zabava druš. št. 7 JPZS

Milwaukee, Wis. — Društvo Bratstvo Svobode št. 7 JPZS predstavlja v soboto 7. maja na 30th St. in North Ave. domačo zabavo, na katero je vabljenno članstvo vseh društev tu in v okolici. Vstopnina za moške je \$1, za ženske 50c, otroci do 16. leta v spremstvu staršev pa so vstopnine prosti.

Pripravljalni odbor bo skrbel, da boste vsi dobro postreženi. Igrala bo izborna godba. Pridite gotovo. — **V imenu društva Joe Vidmar.**

Zaključek sezone naših priredb

Chicago, Ill. — S koncertom "Save" v nedeljo 24. aprila je klub št. 1 zaključil 1931-32 sezono svojih kulturnih priredb.

Konstatirati moramo, da so bile z vidika kulturnega udejstvovanja ter naklonjenosti občinstva vse uspešne, dohodki pa so manjši radi znižanih cen.

Klub št. 1 se bo s svojimi odseki potrudil, da bo nudil v boodi sezonu spet nekaj dobrih predstav, pevski zbor "Save" pa bo takoj začel s pripravami za velik koncert prihodnjega leta.

Razen koncertov in predstav smo imeli prošlo jesensko-zimsko-pomladno sezono več predavanj, par shodov in pet ali šest diskuzij. Z uspehi smo zadovoljni, toda v bodoče pričakujemo še večje. — **P. O.**

O "Savinem" koncertu

Chicago, Ill. — "Savinem" koncerti postajajo čedzalje bolj popularni. Uveril sem se o tem zopet v nedeljo 24. aprila. Dvorana SNPJ je bila zasedena. Videl sem sicer v nji na koncertih obilno udeležbo že večkrat prej, toda pri predvajaju programu je en zbor sledil na oder drugemu in tako sem uvidel, da so nemalokrat sodelujoči pevski zbori tvorili polovico ali več občinstva v dvorani.

"Save" si je vzela za nalogo predvajati svoje koncerte kot zbor sama, kar ji je odobravati, kajti edino na ta način je možno soditi sposobnosti in hibje zborov.

Ko se je pred nekaj leti "Save" pridružila klubu št. 1 kot

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLICI.

Sejo kluba št. 232 JSZ. se vrake druge nadelje v mesecu ob 10. dodelje v dvorani društva "Domovina" na 14. avgust. Sodrugi, prihajajo redno na sejo in pridevajo klubu novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. Somišljenike vabimo, da se nam pridruži. Socialistična stranka je v tej dobi edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katereim si delavstvo lahko pribri boljšo bodočnost in končno osvoboditev in mesne sužnosti.

PROHIBICIJA V AMERIŠKI POLITIKI

Obe stari stranki še vedno — vzlič ogromnim gospodarskim problemom — slepoši s prohibicijo na način, kakor da je to najvažnejše vprašanje. To počneta zato, da se v Washingtonu demonstrirale proti suhaškim kongresnikom. Veliko jačja nego ta ženska organizacija je ona, ki je ne le za ohranitev nego tudi za poostritev sedanja prohibicije.

"On in njegova sestra"

Detroit, Mich. — Znano je, da je neprisiljen smeh zdravilo za utrujene živce in balzam za odganjanje skrb. Deležni ga boste v nedeljo 8. maja, ko pa pod avspicijo klubov št. 114-116 JSZ vprizorenje burleska "On in njegova sestra", igrovodja je Frank Česen, ki je večjak v tem poslu.

Ta igra je bila že prilično opisana v Prosveti in Proletarju, zato je vam nje vsebina lahko znana. Slednji v Detroitu, ki razume naš jezik, naj pride na predstavo. Smejal se bo od srca in tako bo teh par ur užitka prijeten otoček, na katerem bodo odgnane vse skribi in brige. Če bo kaj prebitka, je namenjen v dobre svrhe, namreč za volilno kampanjo delavskega ljudstva pod vodstvom soc. stranke.

Na svidenje 8. maja ob 3. pop. v Slov. del. domu, 437 S. Livernois Ave.

Joe Korsich.

Prireditev naših delavskih organizacij

Poroča ANTON VIČIĆ.

V soboto 16. aprila se je postal ansambel Delavškega odra v Clevelandu (odsek kluba št. 27) z več drugimi sodrugi in somišljeniki v Canonsburgu, Pa., kjer je naslednji dan pod pokroviteljstvom ondofnega dramskega društva vprizoril pod spretom režijo s. Skuka slovito Gorkijev drama "Na dnu". Po poročilih, ki so jih prinesli iz Canonsburga, sklepam, da je prireditev v vseh ozirih triumfalno uspela. Priredil je, da bi se tako dolejanje med naselbinami večalo. To bi pripomoglo k boljšemu spoznavanju drug drugega, k napredku delavske kulture in k podvigu naše dramatike.

Posemne točke je spremjalna na klavir Mrs. Mary Muha. Po programu pa smo imeli seveda neizogibno plesno in prosto zabavo, ki je trajala do polnoči in nekateri so jo potegnili še nekoliko dalj. — X.

Mene je istega dne vodila naloga v Barbertonu, O., kjer je imel prireditev klub št. 232 JSZ. Vršila se je v dvorani Samos, pod. druš. "Domovina". Udeležba je bila povoljna, a uverjen sem, da bi bila lahko boljša, če bi se rojaki hoteli nekoliko bolj zanimati za organizacije, ki obstojejo le njim v korist. Saj so tu naselbine Barberton, Akron, Kenmore itd. v bližini in če se zavzamejo, si lahko razvijejo prvorosten delavsko postojanko.

Pevske točke na barbertonski priredbi je nam prav lepo predaval "Javornik", ki je po številu pevcev sicer šibek zbor, toda so dobro izvezbani gla-

REAKCIJA V NEMČIJU IN DRUGOD SE ZATEKA PO POMOČ K FAŠIZMU

Naraščanje Hitlerjevcev v Nemčiji. — Uspešen odpor delavskega razreda je mogoč samo v solidarnosti

(Nadaljevanje s 1. strani.) rali pomagati, ali pa podpreti fašizem! Nevratali ne bodo mogli biti.

Fašisti so prilično napredovali tudi v par drugih deželah. Zanje so glasovali večinoma srednji sloji, ki so zdaj obubožani, profesionalci in kmetje. Industrialnih delavcev je zelo malo s fašisti, imajo pa precej zaslombe med mladino, ker ji Hitlerjeva bombastika ugaja. Fašistično kampanjo so finančirali kapitalisti, ker fašistična stranka zagotavlja, da bo razpustila vse "marksistične organizacije" (socialistične unije ter socialistično in komunistično stranko), kadar dobi absolutno moč nad Nemčijo. Da je so za Hitlerjevo stranko v vseh treh kampanjih agitirali tisočeri monarhisti in člani bivše Hohenzollerske dinastije, raznii bivši princi, ki so po svetovni vojni prišli o prestole nemških provinc in aristokratije. Tudi kapitalistični švindler Ivar Kruger, ki je vsled vratolomnih špekulacij zagazil tako zelo, da je v obupu izvršil samomor, je bil finančni podpornik Hitlerjeve fašistične stranke. Umenvje je, da je Hitlerjev radikalizem in socialni program v taki kombinaciji le vada za zavajanje volicev. Kapitalisti in princi ga gotovo ne bi tako ognjevitno podpirali, če ne bi pričakovali v slučaju fašistične zmage koristi zase, kar obratno pomeni škodo ljudskim masam. Ampak fašisti in njih podporniki si misljijo: Glavno, da dobimo moč, potem pa bomo vladali s terjepom po svoji volji kakor se nam bo zljubilo. In to je fašizem v praksi.

Delavstvu škodljiva takтика.

V Nemčiji bi se fašistično gibanje ne razvilo tako daleč, ako bi mu ne bila takтика komunistične stranke ves čas v prilog. Če bi bili komunisti strpnejši in ne tako sfanatizirani v sovraštvu do socialistov, bi slednji v parlamentarnih bojih ne bili toliko navezanani na pomoč meščanskih demokratskih strank, kar za delavski po-

strelične stranke. Umenvje je, da je Hitlerjev radikalizem in socialni program v taki kombinaciji le vada za zavajanje volicev. Kapitalisti in princi ga gotovo ne bi tako ognjevitno podpirali, če ne bi pričakovali v slučaju fašistične zmage koristi zase, kar obratno pomeni škodo ljudskim masam. Ampak fašisti in njih podporniki si misljijo: Glavno, da dobimo moč, potem pa bomo vladali s terjepom po svoji volji kakor se nam bo zljubilo. In to je fašizem v praksi.

Delavstvu škodljiva takтика. V Nemčiji bi se fašistično gibanje ne razvilo tako daleč, ako bi mu ne bila takтика komunistične stranke ves čas v prilog. Če bi bili komunisti strpnejši in ne tako sfanatizirani v sovraštvu do socialistov, bi slednji v parlamentarnih bojih ne bili toliko navezanani na pomoč meščanskih demokratskih strank, kar za delavski po-

strelične stranke. Umenvje je, da je Hitlerjev radikalizem in socialni program v taki kombinaciji le vada za zavajanje volicev. Kapitalisti in princi ga gotovo ne bi tako ognjevitno podpirali, če ne bi pričakovali v slučaju fašistične zmage koristi zase, kar obratno pomeni škodo ljudskim masam. Ampak fašisti in njih podporniki si misljijo: Glavno, da dobimo moč, potem pa bomo vladali s terjepom po svoji volji kakor se nam bo zljubilo. In to je fašizem v praksi.

Delavstvu škodljiva takтика. V Nemčiji bi se fašistično gibanje ne razvilo tako daleč, ako bi mu ne bila takтика komunistične stranke ves čas v prilog. Če bi bili komunisti strpnejši in ne tako sfanatizirani v sovraštvu do socialistov, bi slednji v parlamentarnih bojih ne bili toliko navezanani na pomoč meščanskih demokratskih strank, kar za delavski po-

strelične stranke. Umenvje je, da je Hitlerjev radikalizem in socialni program v taki kombinaciji le vada za zavajanje volicev. Kapitalisti in princi ga gotovo ne bi tako ognjevitno podpirali, če ne bi pričakovali v slučaju fašistične zmage koristi zase, kar obratno pomeni škodo ljudskim masam. Ampak fašisti in njih podporniki si misljijo: Glavno, da dobimo moč, potem pa bomo vladali s terjepom po svoji volji kakor se nam bo zljubilo. In to je fašizem v praksi.

Delavstvu škodljiva takтика. V Nemčiji bi se fašistično gibanje ne razvilo tako daleč, ako bi mu ne bila takтика komunistične stranke ves čas v prilog. Če bi bili komunisti strpnejši in ne tako sfanatizirani v sovraštvu do socialistov, bi slednji v parlamentarnih bojih ne bili toliko navezanani na pomoč meščanskih demokratskih strank, kar za delavski po-

strelične stranke. Umenvje je, da je Hitlerjev radikalizem in socialni program v taki kombinaciji le vada za zavajanje volicev. Kapitalisti in princi ga gotovo ne bi tako ognjevitno podpirali, če ne bi pričakovali v slučaju fašistične zmage koristi zase, kar obratno pomeni škodo ljudskim masam. Ampak fašisti in njih podporniki si misljijo: Glavno, da dobimo moč, potem pa bomo vladali s terjepom po svoji volji kakor se nam bo zljubilo. In to je fašizem v praksi.

Delavstvu škodljiva takтика. V Nemčiji bi se fašistično gibanje ne razvilo tako daleč, ako bi mu ne bila takтика komunistične stranke ves čas v prilog. Če bi bili komunisti strpnejši in ne tako sfanatizirani v sovraštvu do socialistov, bi slednji v parlamentarnih bojih ne bili toliko navezanani na pomoč meščanskih demokratskih strank, kar za delavski po-

strelične stranke. Umenvje je, da je Hitlerjev radikalizem in socialni program v taki kombinaciji le vada za zavajanje volicev. Kapitalisti in princi ga gotovo ne bi tako ognjevitno podpirali, če ne bi pričakovali v slučaju fašistične zmage koristi zase, kar obratno pomeni škodo ljudskim masam. Ampak fašisti in njih podporniki si misljijo: Glavno, da dobimo moč, potem pa bomo vladali s terjepom po svoji volji kakor se nam bo zljubilo. In

Vesti iz Ohio

Bridgeport, O. — Stavka premogarjev se nadaljuje. Nedavno se ji je pridružilo še več premogarjev v Jefferson County.

Konferenca premogarjev in operatorjev, ki jo je dne 20. aprila sklical v Washingtonu Hooverjev delavski tajnik, se je izjalovila. Niti eden pomembnejših operatorjev se je ni udeležil. V tem je nov dočak, kakor očitno in samostolno vladajo kapitalisti to deželo. Vladci se rogojajo, kadar na videzno hoče storiti tudi kaj v prilog delavcev, ob enem pa ji ukazujejo, kako naj pomaga pri tlačenju ljudstva.

Kompanije so kmalu po pričetku stavke začele z grožnjami, da obnove obrat s stavko-kazi. Oborožile so mnogo ljudi, governer pa jim je poslal za vzdrževanje "reda in mira" državnou vojaštvo. Srd med izkorisčanimi ruderji je velik.

Dne 19. aprila sva se s s. Fr. Matkotom napotila v Girard, O., kjer sva obiskala več sodelgov in drugih rojakov. Vsi so nas prijavili sprejeli. Uspeha, kar se tiče agitacije seveda ni bilo, ker je bil tam teden dni pred nama na agitaciji Anton Jankovič in pred njim pa Anton Vičič. Vendari pa se v Girardu še vedno dobi kakega novega naročnika, četudi je Proletarec tu že tako razširjen, njegovo "požrtvovalnost" po-

da ga imajo že skoro v vsaki hiši.

V Girardu se vselej počutim kakor doma, ker je v tej našelini mnogo mojih ožjih rojakov. Domov grede sva šla tudi na Power Point na farmo s. Berganta, nato sva obiskala še par družin in s. Matt Tušek, ki bo delegat na IX. rednem zboru.

Razmere na Power Pointu so tako slabe. Ni prav nikakega zasluga. Prémogovnik so zavtorili in razdrli, istotako že ležniški progo.

Hvala vsem, ki so nama bili na uslugo na tej trdnevi turi. Joseph Snay in Fr. Matko.

Predavatelju o sodih

Johnstown, Pa. — Po naključju sem dobil v roko listič "Svobodo", katerega imenujejo v Chicagu tudi "zelnik".

Pravi, da služi prosveti, ali prosvetnega ne najdete nič v njemu, pač pa laži, natolicevna in blatenje socialistov. Najbolj ima v želodcu Proletarca in čikaške sodruge, včasi pa udari za nameček tudi po zunanjih. Urejuje ga A. Koval, ki je slovenski javnosti znani od takrat, ko je na strošek SNPJ. potovel po naselbi-nah. Njegovih famoznih računov se lahko še spominjate. Ker so mu socialisti prekrizali nadaljnjo izrabljano, jim ne more odpustiti in se maščuje z napadi. Ce on misli, da smo

Proletarec tu že tako razširjen, njegovo "požrtvovalnost" po-

zabillo, se moti. Ne le mi, nego stoteri drugi, ki so do takrat verjeli, da je on all right fant, so potem svoje mnenje spremeniли, ker si niso mogli pomagati.

V zadnji številki si je vzel na piko pennsylvanske sodruge. Pravi, da so celo vodilne pennsylvanske naselbine brez kulturne, narodni domovi v naših kolonijah so zamazani, ogledala nepomita in v čitalnicah so sodi namesto knjig. Rojaki v Pennsylvaniji so jako mizerjni, pravni člankar. So postarani, sključeni in najraje posejajo v slov. nar. domovih bližu sodov. V pomenih jim je socializem največkrat na jeziku. Godi se jim slabo, ker so spremeni vso miselnost od slovenskih socialistov iz Chicaga, pravi A. K.

To je za nas novo razkritje. Mislimi smo, da so naše mizerije krivi ljudje kakor so Mellon, Schwab, Morgan in drugi, zdaj pa smo izvedeli, da so krivi samo čikaški socialisti.

V teh hudih dneh nam ni dosti za take šale. Naj jih A. K. kar zase obdrži. Kadar kdo teh sključenih rojakov potuje, plača trošek sam. A vzlitem si A. K. drzne drugim očitati koristovost. Tisti, kateri je on videl v pennsylvanskem slov. nar. domu sključene in postarane, so tudi prispevali, da je šel lahko na zapad, v Washington, New York, Niagara Falls itd. ter si čistil oblike in si najemal vodnike na jednotin račun. V zahvalo za te usluge nas zdaj zmerja in nam očita "zamazane slov. nar. domove". Predstavlja si nas samo pri sodih, kjer smo v živahnem razpoloženju. Očita nam torej, "da ga radi kakamo". Hvala za poklon. Kadar ga drugič zanese pot med nas, mu bomo pokazali še tiste prostore, kjer redimo žival z velikim rilcem. Bo dobil "inspiracije" in pa gnoja si bo lahko naložil v torbo.

Imena naselbin v Penni, kjer je videl v Slov. nar. domu tako neidealne razmere ne pove, ker noče žaliti čuta rojakov. Vsaj tako on pravi. Ako bi on opisoval naselbine kritično z dobrim namenom, da jih poboljša, ne bi bilo nobene zamere od nas. Toda on piše pristransko in demagogično. Po fašističnem vzgledu meče krivdo za vse hudo med nami na slovenske socialiste, torej na tiste, ki se najbolj trudijo za izboljšanje razmer.

Tudi v cerkevnih dvoranah imajo polne sede. Ali so tega krivi čikaški socialisti. Poznali sem več čestih reverendov, ki so se rajše držali okrog polnih kot praznih sodov. Ali so tudi temu krivi socialisti?

Pravi, da so naši (socialistični) kandidati v Johnstownu dobili zadnjic le 40 do 70 glasov. Ker je bilo v listih takrat o rezultatu točno poročeno, lahko ve, da so dobili okrog tisoč glasov — namreč eni več in drugi nekaj manj.

Končno izraža željo, da se bi našel kak ameriški Gorki, ki bi napisal novo dramo z dna o čikaških socialistih. Če je bi Gorki res napisal, bi dal Andreju vlogo, ki ni prav nič častna. Toda je edina, ki jo je vreden.

John Langerholc.

Socialistični kampanjski fond

Socialistična stranka je ustavila poseben odbor pod načelstvom s. Marx Lewisa z uradom v Washingtonu, D. C., katerega naloga je zbirati kampanjski fond, cigar minimalna vsova je določena na \$50,000. Brez sredstev socialistična agitacija v letošnjih volitvah vzbuzdala pozornost ne bo mogla biti uspešna, zato je agitacijski fond neobhodno potreben. Marx Lewis upa, da bo polovica te vsove zbrane že do 1. junija.

Prebivalstvo Kanade

Ljudsko štetje, ki se je vrnilo počelo leta, izkazuje v Kanadi 10,374,196 prebivalcev, ali 1,585,713 več kot pred deseti leti.

Mnenja in kritike z druge strani

Odgovor dopisniku J. S.

Berwyn, Ill. — V Proletarju z dne 21. aprila sem čital pod naslovom "Nekaj vprašanj rojakom, ki skačejo semintja" dopis, katerega je pisal neki J. S.

V zadnji številki si je vzel na piko pennsylvanske sodruge.

Pravi, da so celo vodilne pennsylvanske naselbine brez kulturne, narodni domovi v naših kolonijah so zamazani, ogledala nepomita in v čitalnicah so sodi namesto knjig. Rojaki v Pennsylvaniji so jako mizerjni, pravni člankar. So postarani, sključeni in najraje posejajo v slov. nar. domovih bližu sodov. V pomenih jim je socializem največkrat na jeziku. Godi se jim slabo, ker so spremeni vso miselnost od slovenskih socialistov iz Chicaga, pravi A. K.

To je za nas novo razkritje. Mislimi smo, da so naše mizerije krivi ljudje kakor so Mellon, Schwab, Morgan in drugi, zdaj pa smo izvedeli, da so krivi samo čikaški socialisti.

Kar se tiče pa političnega preprčanja, sem danes ravno istega kakor sem bil pred 30. leti, sicer ne vem zakaj, ampak najbrž zato, ker sem ne kaščen patriot svoje stranke.

S tem pa ni rečeno, da ne bom nikoli spremenil svojega političnega preprčanja, vem pa, da ne bom nikoli republikanec, kakor tudi demokrat ne. Ako bom kdaj spremenil svoje politično preprčanje v drugo, bo dotična stranka moral imeti boljšo podlago, kakor jo ima stranka, za katero se zanimam danes in kateri oddaja svoj glas že veliko let.

Ako pa kdo izrablja moje ime sebi v korist in ako ima kaj od tega, mu zato v teh kritičnih časih popolnoma nič ne zamerim. Zameril pa bi, aki bi dotičnik ali dotična skupina izrabljala moje ime ne sebi ne go komu drugemu v korist.

Dotičnih cirkularjev, ki jih dopisnik J. S. omenja, jaz nisem nikoli videl in mi tudi ni znano, v katerem jeziku so bili tiskani (ako so sploh bili tiskani).

Poznane so mi vse osebe, katere so bile podpisane na dotičnem letaku (ako so bile), in vsi so moji osebni prijatelji, za katerih dejanja pa jaz ne odgovarjam. Vem pa toliko, da ima po mojem preprčanju in po ustavi Zdr. držav vsak človek svobodo do svojega političnega preprčanja.

Toliko pisiš dotičnega članka od moje strani. Priporočam pa, da naj se v bodoče pojav preprči o resničnosti stvari, v kateri misli koga kritizirati, predno mu glava odleti od toporiča kar tjavenjan.

To bi bilo bolj moško, ali ne, g. J. S.?

Frank Stonich.

Pojasnilo na vprašanja

Chicago, Ill. — V predzadnjem številki "Proletarca" poziva neki J. S. rojake, všeči mojo malenkost, da naj nekaj pojasnim radi nekih hrvatskih letakov.

Kdo se skriva pod J. S. mi je uganka. Smatram ga za navadnega pobalina, ker nima toliko poštenja, da bi se podpisal s polnim imenom, kadar zahteva kaka pojasnila.

Za svojo osebo pojasnim le toliko, da kar se mojega imena tiče, nisem istega podpisal ali to dovolil kakemu drugemu. Ce pa ga je kdo zapisal in ga izrabil, obžalujem, da so politički k tej slabosti podvrženi.

Ne bom trdil, da so vse slabice eni ali drugi stranki. Ker pa pozivate, da naj pojasnim, naj služijo tele vrstice z moje strani za pojasnilo. V krizi, v kateri se nahajamo, se človek marsikaj nauči. Ker imamo dočasa časa citati, brememo, kako drug drugega napadajo in igrajo delavskega prijatelja. Ta-ko čitam zadnje čase, da socialisti v Nemčiji mesto da bi po-magali pravi delavski stranki, so rajše dali svoje glasove Pavelnu pl. Hindenburgu, kateri ima po mojem mnenju še da-

nes rajše kajzerja kot pa na-vadnega delavca. Imamo napake vsi. Tudi v soc. klubu v Chicagu so člani, ki so v dokazanih slučajih volili za takovane kapitalistične kandidate. Ali je J. S. na to dvoje zahteval kako pojasnilo? Tisti, ki se zanimajo za nečlane klubova, naj rajše naredi red v stranki, kateri pripadajo.

Odločno protestiram, da se me hoče v javnosti prikazati, kot da delam za kandidate, ki so po mnenju socialističnih votideljev vse drugo samo ljudne. Želim, da se me razume, da sem tako, da mi je ljubše, če imam odprtga sovražnika kot pa da se me po eni strani grize po drugi pa skuša prikazati kot človeka brez razuma. Zavedam se, da delavstvo bo imelo te danj uspeh, kadar bo značilo razmišljati in soditi med ljudi in pohištvo in pšenico ter iztrebilo iz svojih vrst one, ki imajo namen le delati za delavstvo toliko, da imajo svoj obstanek, drugo pa jim je deveta brigata. Pa brez zamere. Frank Pečnik.

(Varovanje radi J. S. dopisa je neumestno, ker v njemu ni bilo žaljiv niti napadov. Kopijo dotičnega cirkularja je nam posil v dokaz, da je v resnicah izdel, drugo bo lahko odgovor sam.

Po socialističnih pravilih in načilih se vsak član zaveže, da prekine vse stike s kapitalističnimi strankami in to je dolžan vrstiti, dokler je član socialistične organizacije. Kdo izmed članov to pravilo krši, je pozvan na zagovor pred en ali drugi stranki.

Tudi stvar glede Hindenburga nima nič skupnega z dopisom, na katerega odgovarja Fr. Pečnik. Sio je že za fašizem in proti fašizmu. Kajzerjevi ljudje in sinovi so v proši kampanji delovali za fašista Hitlerja, ne za Hindenburga. Slednji je obljubil varovati ustavo republike, Hitler pa je zagotovil, da bo potpeljal v prah. Tudi je že na sodišču grozil, kadar zmagajo, se bodo glave socialistov in komunistov valjale v pesku. Radi takih okoliščin je socialistično delavstvo izbralo manjše zlo in glasovalo za Hindenburga, ne zato ker je on Hindenburg, ampak da prepreči zmago kandidata za nemškega Mussolinija in s tem fašističnemu terorju ter monarhistični reakciji.

Znadičen je stavek v gornjem doppisu, da smatrajo socialistični votidelji take kandidate (republikanske in demokratske) za vse drugo, samo za ljudi ne.

Resnica je, da jih smatrajo za ljudi, ne pa za "vse druge", toda ob enem konstatirajo tudi dejstvo, da so republikanci in demokratje podporjeni, zagovorniki, branitelji in upravitelji kapitalističnega sistema, kateri edini je odgovoren za današnje svetovno gorje, označevano s "pničnino" in "krizo".

Rojaki delavci, ki so za slogan dočačanje delavskega gibanja, so vabjeni v naše vrste, kjer bodo lahko svobodno pomagali "trebiti ljudi od pšenice". Ur.

Rojaki delavci, ki so za slogan dočačanje delavskega gibanja, so vabjeni v naše vrste, kjer bodo lahko svobodno pomagali "trebiti ljudi od pšenice". Ur.

Then comes the last step, the Federal, ruling over all. Here money is spent not knowing what will be its effect.

The English Division of the Socialists Press your financial support. By subscribing to the Socialist Press your help is two fold. You lessen the income of the capitalist press and help the one that is working for your interest. Secondly, we need your moral support to expand and spread the Socialist ideas.

When you do these two fundamental acts, we are assured of your vote and the vote of many friends in this fall's general election. Your voice counts. Raise it above a dull slumbering pitch! Act today, so that we will reach the international understanding on a more equal social justice. Join the Socialist Party!

The Turmoil of Bankruptcy

With the whole world in a turmoil, with bankruptcy staring the world, with millions of people idle, is there any wonder that the capitalist system is alarmed over the present state of affairs?

Considering every part of the government let us analyze each department just a bit.

The first form of government and the most important is our home. People in all walks of life are in a state of uncertainty. Drifting helplessly, hoping, begging, pleading and some praying that better times return. Many are unable to pay their taxes and monthly installments on their homes for lack of money. They cannot even provide for the bare necessities of a decent life. Malnutrition is very common among many children.

Is it any wonder that suffering and suicide are becoming so common? So many bread winners becoming dependent over the guidance of their families?

Following your home is your local community including your school district. School funds are exhausted. Taxes are piling up. Teachers will soon be enjoying "pay day holidays". Some already are. Schools will be closed and the result will be less education for the children.

The city is next step. Many cities are finding themselves staggering, leaping and swaying in every possible direction looking for finances and finding themselves in the hands of bankers located in New York City. Borrowing millions, all they can get. The bankers hold the grip. The interest on these loans is unbearable. Credit must be made. Advantage of that is true, providing however that the budget is balanced and that money to cover these loans will come in. Here is the conflict. Money is being spent in every manner and no one thinking what will become of the city when its source of supply is brought to a halt!

Chicago is taking the lead for showing the American people what graft and corruption can do, with Detroit lagging a few steps behind. Milwaukee is leading the very opposite extremity. Here is a comparison of three states showing how large cities effect the state per capita indebtedness. In Wisconsin if every person chipped in 4¢ there would be no indebtedness. The state of Michigan owes 13 odd dollars per capita. Illinois owes 25 odd dollars per capita with Chicago helping in the high boost of the deficit. Small cities that once depended on the business dealing with farmers and coal miners are now drifting out in a black cloud that has no silver lining.

Your next form of government the state, is likewise helpless. Its budget is unbalanced, in fact it has been so for a good many years. Each executive fills his own personal needs and helps his political friends. Perhaps each one thinks I'll be out of here before the funds are exhausted so let the next fellow worry about it.

Then comes the last step, the Federal, ruling over all. Here money is spent not knowing what will be its effect.

The great statesman is one who dies before the result of his fool policies takes effect.

Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1475.

<p

Rounding Up the "Holy Cattle"

What happens in the Republican and Democratic conventions, whether they nominate a "progressive" or a "reactionary", makes no difference to the toiling millions. Each type of politician thinks in terms of the capitalist system and that system is revealed as a hideous fraud and failure. However, the inner struggles of the brokers are like the quarrels of the old feudal chiefs. Each has an article to market, a candidate. On this score there is a genuine rivalry, the only rivalry that counts, but the conflict is generally masked behind what is called "principles".

In New York State, John F. Curry, leader of Tammany, and John H. McCooey, proprietor of Brooklyn, head the "big five" who have wrested control of the party machinery from Governor Roosevelt. It was in 1928 that the latter nominated Al Smith as the "happy warrior" and now the two have parted company. Over night the coalition stormed the Roosevelt works and captured it. Curry and McCooey are likely to own the rubber stamps that will be delivered at the June convention.

Hoover does not have to worry. A President serving his first term generally owns the "holy cattle", as William Allen White once described delegates to a Republican convention. They will ratify the promoter's wish to succeed himself. Just what will be the main "issue" between the two brokerage firms is yet to be determined but the chief concern is to herd the voters within one capitalistic camp or the other.

—The New Leader.

Andy Mellon Should!

Andrew W. Mellon, at one time secretary of the United States treasury and as such proclaimed by Hoover as the "greatest secretary of the treasury since Alexander Hamilton", Andrew Mellon, somehow now the ambassador to the court of St. James, England, made a speech at the banquet of the Pilgrims' society.

In it Andy made two statements, both of them of sufficient interest to restate.

In an unexpected outburst of truth, the once great secretary of the treasury declared that the "economic depression is the cost we pay for war".

And then he reaffirmed his faith in capitalism.

Andy Mellon should.

It is quite proper that a man of Mellon's millions should reaffirm his faith in capitalism.

And by the very same logic, the millions who are on the borderline of starvation should reaffirm their faith in the bankruptcy of capitalism. The very same course of events and economic arrangements which made Andrew Mellon the multi-millionaire and the votary of capitalism, should make every other person who is striving for a livelihood and cannot earn it an avowed enemy of capitalism.

A worker can see where he must stand on the system by noting who its defenders are. If workers were so clear in the reaffirmation of their faith as Andy Mellon is of his faith, there would be Socialism and a livelihood for all in this nation of plenty and not only for the millionaire and the others of his kind.

But even with Mr. Mellon, his reaffirmation of his faith in capitalism came a little too soon. He should have waited to the next day for another news story which the press carried.

The two and one-half billion dollar Insull corporation has gone into the hands of receivership — a friendly receivership, of course, of course. But receivership, nevertheless. Mr. Mellon may reaffirm his faith in capitalism but somehow even the faith of the "greatest secretary of the treasury since Alexander Hamilton" cannot save the capitalism from its ultimate dissolution. It is cracking all around. And even the giant rocks of the system, such as the Middle West Utilities corporation, with its nearly 90 subsidiaries, are tumbling to pieces.

It is well to have Mr. Mellon reaffirm his faith. It shows the rest of us what faith we must reaffirm and Mr. Mellon's reaffirmation does not help his system one bit.

—The Milwaukee Leader.

TELL HER!

A system based upon the fundamentally false idea that every man, except a favored few, must pay tax and toll for the right to live obviously encloses within itself the root principle of slavery.—Grant Allen.

Proletaric

OUR AIM:
EDUCATION,
ORGANIZATION,
CO-OPERATIVE,
COMMONWEALTH

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

May Day celebrations everywhere were unusually successful. The year just passed has been a most trying one, for us. More than ever before, the need for a change of the system under which we exist, has come to the fore. Our claims are all the more substantiated because of what has happened during the past twelve months. The capitalist system is dying an agonizing death. It has impeached itself as being unable to cope with its decisions and promises. It has done nothing to help the workers out of their misery and resignation. It has done nothing to secure jobs for the unemployed. It has been unable to stop the slaughter of wages. It has been unable to stop bank failures. It has been unable to stop business bankruptcies. It has been unable to stop criminals and crooked officials. It has been unable to safeguard the homes. In short, it has been used only to plunder and exploit and now it is dying from its own disease.

To you workers, we again issue the call for more unity, more solidarity, more action, more work and more spirit. This is an ideal time to build your own workers party. Get into the harness and place your shoulder alongside of the shoulders of your comrades. Lose no time, waste no opportunity to bury the failing system and hasten the approach of a new era in which you, as workers, shall have the power to govern in place of being the governed.

In Chicago we have had our annual May Day celebration with a parade. All county organizations were represented, including our own Jugoslav Federation. An appropriate program after the parade took place at the Ashland Boulevard Auditorium at Van Buren St. and Ashland Ave. Prominent speakers addressed the audience.

Comrade Zaitz, editor of Proletaric and this writer were in Springfield, Ill. on Sunday, May First, for a program sponsored by the Central Illinois Federation of SNPJ. Springfield is in the midst of the crippled coal mining industry and many of the workers are unemployed. The May Day messages should inspire them to build for their own welfare.

We want at least 35 Slovene comrades to attend the "after-convention banquet" to be given in honor of the Socialist presidential nominees on Wednesday May 25, at the Steuben Club, Chicago. Some of the most brilliant men in the Socialist movement will speak. Such men as Norman Thomas, Daniel Hoan, Heywood Broun and Morris Hillquit are on the program. Although the dining hall has a capacity of 1000 a capacity crowd is expected and we must supply our quota of that number. The price will be \$1.25 per plate.

A labor war has been waged in the Kentucky coal-mining area which has spread to the mining fields of

I Am Trapped!

I am trapped in a fire in a great building. Thousands of others are trapped like me. Our only exit is barred by massive doors. The doors are locked. My feeble hands cannot push them open. Neither can yours, nor yours, nor yours.

But here lies a great beam. I cannot even lift it alone. But together we can swing it aloft and use it as a battering ram to break our way to freedom.

Take hold there! Be quick about it!

The air is full smoke. It is hard to breathe.

I don't know you. You don't know me. But we both want to get out.

I don't care if your breath stinks and your clothes offend the eye. I don't inquire into your ancestry nor your moral character. I don't ask you about your religion nor your opinions. I don't look at the color of your skin, nor care what gibberish you talk. I may loathe your entire person, but—

I must have air.

I want to get out. So do you.

Take hold with me. Heave to. Hit hard!

That is the why of organization!

Join the ranks. Line up with your fellow workers. Help batter down the door!

Industrial Democrat.

Why you should be a Socialist

IF YOU are not one already you should be a Socialist because Socialism will establish economic justice, because it will solve the recurring unemployment problem, because it will abolish poverty, because it will elevate the human race.

Under the present capitalist system the masses of the people have to pay continual tribute to the capitalists who own the industries, in order to get an opportunity to earn a living—when they get such an opportunity at all.

For the capitalistic parasites, by virtue of their ownership of the industries, also own the jobs. They won't give anyone a job unless they can make a profit out of him. The whole present system is based on profits. Instead of the industries being established and operated to serve the people, they are established and operated to make profits for the parasitic owners. The only way in which the owners can make profits is by making them out of others. They therefore hire men and women to work for them, pay these workers a part of their earnings, and keep the rest themselves. This makes them immensely rich and keeps the workers in poverty.

The remedy for all this gouging is Socialism. The manufacturing industries, the transportation industries, the mercantile industries, and the rented buildings, must be owned by the public—the nation, state or local community, as the case may be, according to their scope and nature.

Then they can be operated at cost, without parasites using them for gouging purposes. The workers will receive the full value of their labor. Every willing worker, male or female, will be guaranteed an opportunity to earn a living. The hours of labor will be shaved to the limit, creating ample leisure for higher pursuits than

the mere earning of a living.

These are abundant reasons why you should be a Socialist, but there are many other reasons as well; for Socialism is the solution—the natural and logical solution—of all the social evils that oppress humanity. You are invited to take your proper place in the Socialist movement and help to achieve this commendable object.

Who Is Anti-American?

It seems so obvious that military preparedness does not prevent war, that it ought not to be necessary to argue the point. But the militarists proceed upon the assumption that it does prevent war, and they bitterly and venomously denounce as anti-American all those who take the opposite view.

Germany, France and Russia were militarily prepared, up to the hilt, in 1914.

Did that prevent war?

Let the millions of soldiers' graves answer.

Let the lost billions of dollars worth of property answer.

Let the armless, legless and insane ex-service men answer.

No, military preparedness does not prevent and never has prevented war.

On the contrary, it provokes war.

While military preparedness was not the prime cause of the World war—its prime cause was the commercial competition which capitalism engenders—the war might not have taken place if it had not been for military preparedness. The nations felt ready to fight—hence they were more likely to fight, and they did fight. Had they been wholly or almost disarmed, they would have hesitated—and, in a case like that, hesitation might have saved the day for peace.

The militarists are the anti-Americans.

They oppose the best interests of this country and its people.

Their tragically false teaching might lead the country into war.

They give the wrong psychology to the young.

We need preparedness for peace—not for war.

Promote international amity.

And abolish the capitalist system of strife and replace it with the Socialist system of co-operation and mutual aid.

—The Milwaukee Leader.

THE "HAND-OUT" HE REALLY WANTS

Roosevelt Aims to Please All

Governor Roosevelt's St. Paul speech has only one importance in a Socialist's eyes. It shows how little medicine the most "radical"—except possibly Bill Murray—of the Democratic candidates has for the desperate sickness of our times. On electric power the Governor says some good words for public ownership and national control, but is careful to commit himself to nothing definite.

For the rest it's words, words, words! He is for all classes at once and equally, which is more impossible than squaring the circle. He wants to save the little man, the farmer, the worker, and the big man easily and by the same undescribed medicine.

By contrast we Socialists again assert: There is a class conflict between an owning class and the workers with hand and brain whether they wear overalls or white collars. We are for the workers on the farm and in the office and factory and mine. Collectively they must become the owners and establish a classless society in which production will be for use, not profit. Men of the middle class in actuality or in sympathy, for the sake of the larger social good and their own highest need of peace and fellowship may transcend class interest and help us build that new society. They can only do it by conscious choice of the Socialist goal and method and by active cooperation with class-conscious workers in building the Socialist party. Neither Governor Roosevelt nor any other politician, Democratic or Republican, dares to try to show in public debate any other way in this hour as the doom of capitalism grows even more obvious.—Norman Thomas.

The Sacred Budget

The desire to balance the federal budget seems to have degenerated into a sort of hysteria.

Mr. Hoover says the balancing of the budget is the very keystone of recovery from the depression and that "without it the depression will be prolonged indefinitely". Secretary of the Treasury Ogden L. Mills says, "There is no more important issue before the country. The foundation upon which the structure of restoring prosperity must rest is the unimpeded credit of the national government."

How does it happen if it is so important to balance the budget now, when it was not so on previous occasions?

There was no effort made to balance the budget while the country was unnecessarily engaged in the World war. At the time when this country went into that fracas, the public debt amounted to only about \$1,000,000,000. When it got through, the debt had, by means of borrowing, been increased to \$26,000,000,000. That's where it stood in 1919. Since that time approximately \$10,000,000,000 of the principal has been paid. Certainly the finances of the country are in far better condition than they were in 1919. If the budget didn't have to be balanced in war time, why is it so absolutely necessary to balance it now?

Of course we have no objection to its being balanced, provided the money is taken from the right sources, provided it is not done by failing to do the right thing by the unemployed, and provided it is not considered the only thing necessary to end the depression.

But the money will not be taken from the right sources to any great extent, the administration and congress have failed to do anything for the unemployed, and the above quotations from Hoover and Mills show that they do consider the balancing of the budget as fundamental in curing the depression.

Furthermore, in order to be in a position to reject all proposals for the benefit of the jobless because of the budget, the administration takes the wholly untenable position that every species of expenditure must be met by the current income if the budget is to be balanced—with no borrowings at all.

A writer in the New Republic points out how shocked any business concern would be if it were required to pay for new buildings, extension, improvements, etc., out of current income or else be considered as having incurred a deficit. That kind of thing is done by borrowing and is spread over a longer period.

If the government were to issue bonds for public improvements, so as to give employment to the unemployed, it would not thereby fail to balance the budget.

Hence, even if it were conceded that balancing the budget is as sacred a performance as the administration and congress think it to be, there would be no excuse for the cruel neglect of the jobless.

—The Milwaukee Leader.

School Votes

Collegiate voting on disarmament reveals a steady trend toward pacifism. In the recent poll of students on questions relative to disarmament, 78 per cent of the Yale undergraduate body, or 2,453, replied. Only 107 voted to keep the heavy armaments of the world; 1,269 approved of moderate armaments; and 987—almost 41 per cent—urged complete disarmament.

On this same query Dartmouth students recently split as follows: for heavy armament, 76; for 50 per cent disarmament, 226; for total disarmament, 359. More than 44 per cent of those voting in the senior class at Yale favored independent reduction of arms by the United States; in Dartmouth, 152 students favored total disarmament by the United States irrespective of other nations, 32 opposed independent disarmament, and 425 advocated partial independent disarmament in varying degrees.

Balloting in Colgate and several other institutions where votes have been published follow the same general trend.—The Nation.